

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

สถานีพัฒนาที่ดินตรัง
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง ได้นำแนวคิดของ FAO และ UNEP มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่เป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 และสถานีพัฒนาที่ดินตรัง ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้สถานีพัฒนาที่ดินตรัง ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกร มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชน ให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินตรัง

กันยายน 2566

สารบัญ

หน้า

คำนำ		
สารบัญ		
สารบัญตาราง		
สารบัญรูป		
บทที่ 1	บทนำ	
	1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
	1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
	1.3 วัตถุประสงค์	1-1
	1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
	1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
	1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-2
บทที่ 2	ข้อมูลทั่วไป	
	2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
	2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-3
	2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-2
	2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-2
	2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-5
	2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-9
บทที่ 3	สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
	3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
	3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
	3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4	กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
	4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
	4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบันตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง	4-7
บทที่ 5	การประเมินคุณภาพที่ดิน	
	5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
	5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
	5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6	
แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 เขตการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7	
การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.4 กิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยงานอื่น	7-2
7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองท้องถิ่น	7-3
7.6 ระยะเวลาดำเนินการ	7-6
เอกสารอ้างอิง	อ-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดตรัง ปี 2536-2565	2-4
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง	2-6
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง	2-8
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง	2-8
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง	2-10
3-1	สมบัติที่ดิน ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง	3-5
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง	6-5
7-1	กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-7
7-2	กิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยงานอื่น	7-9
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)	7-10

สารบัญญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	ขั้นตอนการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-3
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง	2-2
2-2	กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ปี พ.ศ. 2536 - 2565	2-4
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง	2-7
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง	3-7
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง	4-7
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง	4-8
6-1	แผนที่เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง	6-6
7-1	ระบบการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง	7-5

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้วซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นและอยู่บนหลักการของรูปแบบเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular – Green Economy : BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2565-30 กันยายน 2566

1.4.2 สถานที่ ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ฯ

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร ฯ

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ฯ

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน / สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของงบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสถานภาพของทรัพยากรของตำบล

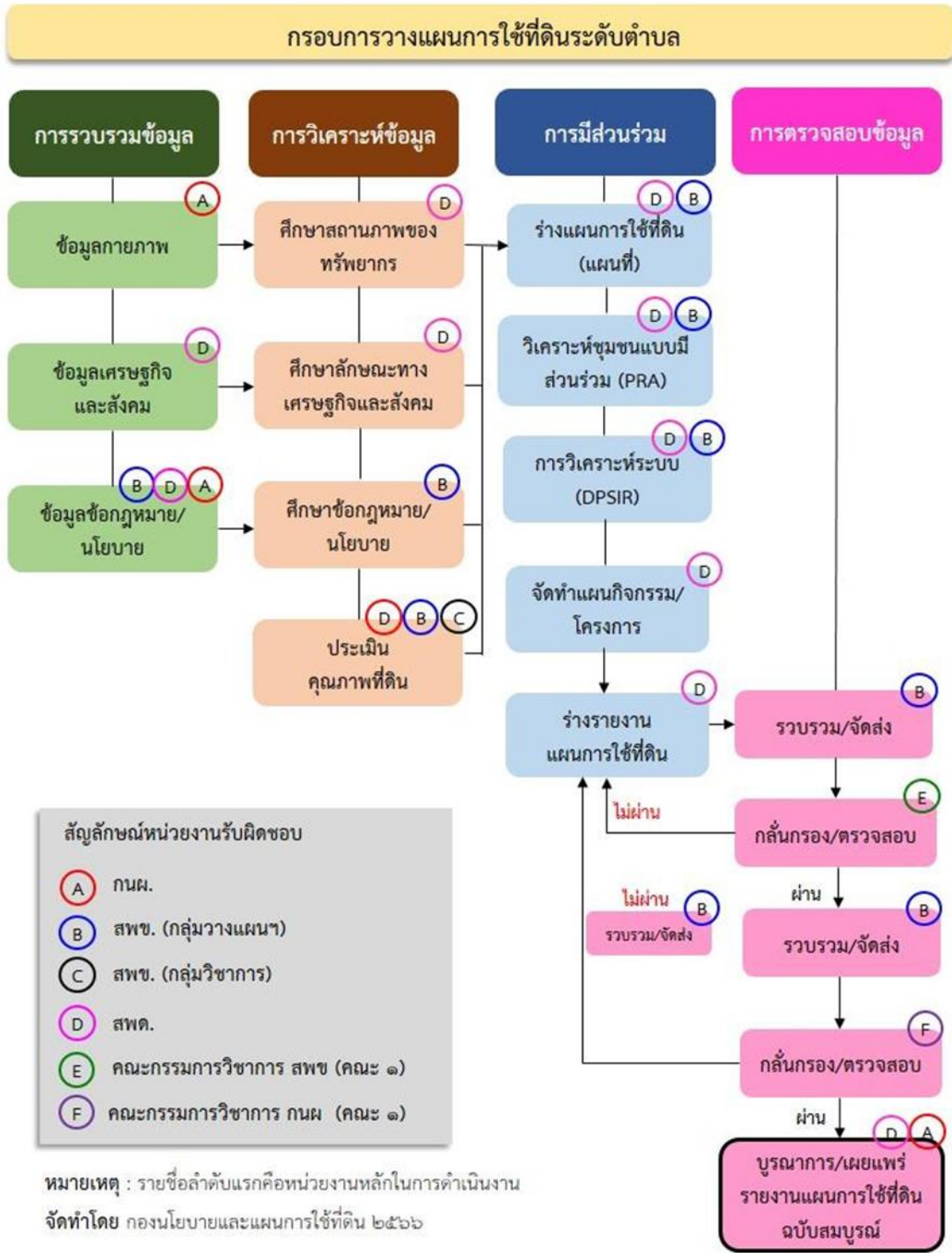
2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัด กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของงบประมาณในพื้นที่อย่างมีหลักการและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

ขั้นตอนการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

ประชากรรุ่งเรือง ลือเลื่องพลังงาน การเกษตรมาตรฐาน งานสาธารณสุขปลอดภัยครบครันสวรรค์แห่งการท่องเที่ยว (ที่มา <http://nachumhet.go.th>)

รูปที่ 1-1 ขั้นตอนการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอ ย่านตาขาว มีพื้นที่ประมาณ 78 ตารางกิโลเมตร หรือ 48,551 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลโคกสะบ้า ตำบลช่อง อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านนา อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลหนองบ่อ ตำบลโพรงจระเข้ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ ตำบลกงหรา อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง
		ตำบลเกาะเปี้ยะ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านไทรงาม	หมู่ที่ 6 บ้านหนองเปิด
หมู่ที่ 2 บ้านควนหิน	หมู่ที่ 7 บ้านทอนพลา
หมู่ที่ 3 บ้านหนองชุมแสง	หมู่ที่ 8 บ้านลำขนุน
หมู่ที่ 4 บ้านลำพิกุล	หมู่ที่ 9 บ้านโคกโดน
หมู่ที่ 5 บ้านมาบเมา	

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สูงชัน สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ลูกคลื่นลอนลาด และพื้นที่สูงชัน พื้นที่ลาดเอียงจากด้านทิศตะวันออกสู่ทิศตะวันตก ด้านทิศตะวันออกเป็นพื้นที่สูงชันอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด ส่วนด้านทิศตะวันออกเป็นพื้นที่ราบเชิงเขา เป็นส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก มีแหล่งน้ำที่สำคัญ เช่น คลองลำปინะ คลองไทรงาม คลองลำพิกุล คลองเปียะ

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศ (ปี พ.ศ.2536-2565) พบว่า ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.0 องศาเซลเซียส ในเดือนมีนาคมและเมษายน อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.3 องศาเซลเซียส ในเดือนกุมภาพันธ์

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 2,267.9 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 182 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนตุลาคม มีปริมาณฝน 286.3 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 23 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในรอบ 30 ปี (ปี พ.ศ.2536-2565) ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดตรัง ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืชตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืชได้ตลอดทั้งปี

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนมีนาคมถึงต้นเดือนมกราคม (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

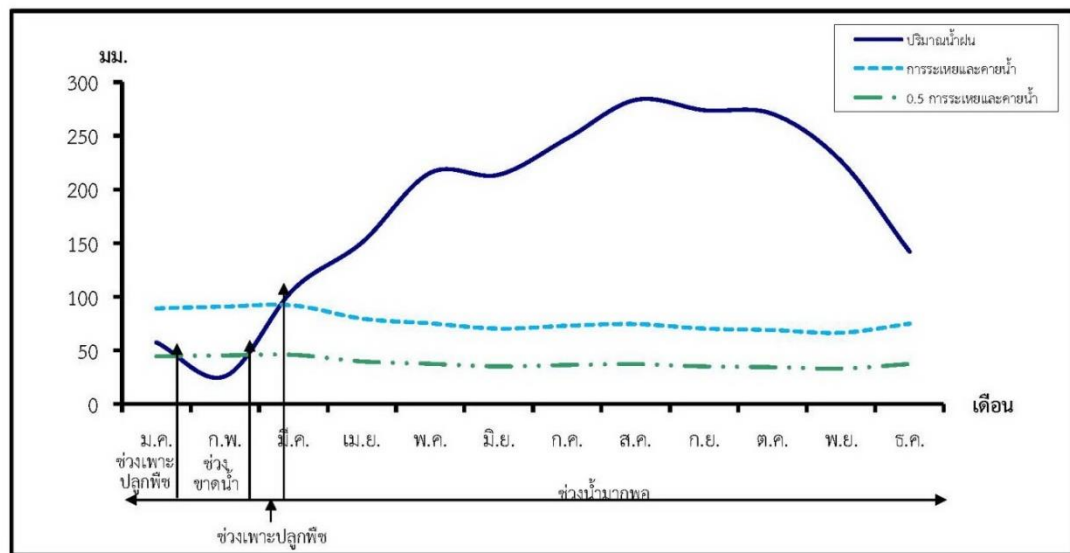
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดตรัง¹ (ปี พ.ศ.2536 - 2565)

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	22.5	32.5	27.0	76.0	60.0	6.9	78.7	54.2
ก.พ.	22.4	34.1	27.7	72.0	32.0	4.1	80.1	30.4
มี.ค.	23.0	35.2	28.3	75.0	104.2	8.2	83.4	86.8
เม.ย.	23.7	35.2	28.4	80.0	155.9	13.8	74.7	117.0
พ.ค.	24.0	33.9	28.1	84.0	215.2	18.0	72.5	141.1
มิ.ย.	23.7	33.0	27.7	85.0	219.0	17.8	67.8	142.3
ก.ค.	23.6	32.8	27.4	85.0	253.1	18.1	70.4	150.3
ส.ค.	23.5	32.6	27.3	85.0	277.9	19.5	71.9	152.8
ก.ย.	23.4	32.3	27.0	86.0	277.3	20.4	68.4	152.7
ต.ค.	23.4	32.1	26.7	87.0	286.3	22.6	67.6	153.6
พ.ย.	23.4	31.5	26.7	86.0	233.8	19.1	63.3	146.3
ธ.ค.	23.0	31.3	26.5	82.0	153.2	13.4	69.1	115.6
เฉลี่ย	23.3	33.0	27.4	81.9	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	2,267.9	181.9	868.0	1,443.1

หมายเหตุ : ¹เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

²จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2566)

หมายเหตุ : ใช้ข้อมูลปริมาณน้ำฝน 13 เดือน เพราะสามารถแสดงให้เห็นความต่อเนื่องของข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

รูปที่ 2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ปี พ.ศ. 2536 - 2565

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566) ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,367 ไร่ หรือร้อยละ 2.82 ของพื้นที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรมมีเนื้อที่ 22,438 ไร่ หรือร้อยละ 46.21 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 324 ไร่ หรือร้อยละ 0.66 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว นาไร่
- 2) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 20,808 ไร่ หรือร้อยละ 42.86 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม
- 3) ไม้ผล มีเนื้อที่ 1,297 ไร่ หรือร้อยละ 2.67 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสมทุเรียน มะพร้าว
- 5) พุ่หญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 9 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก โรงเรือนเลี้ยงสุกร

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 24,044 ไร่ หรือร้อยละ 49.52 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์ ป่าไม้ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู

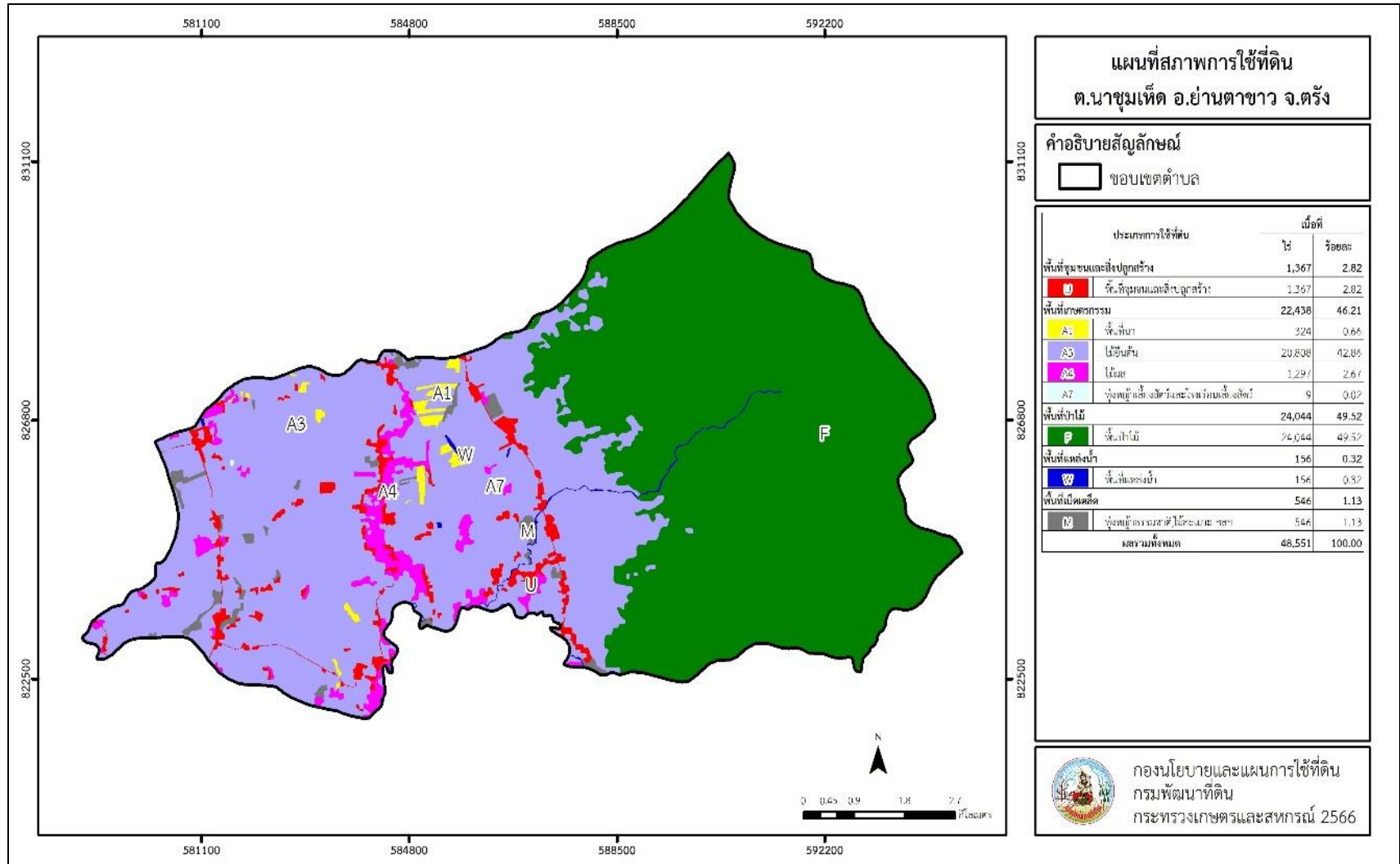
2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 156 ไร่ หรือร้อยละ 0.32 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ บ่อน้ำในไร่นา

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 546 ไร่ หรือร้อยละ 1.13 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พุ่หญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ถม

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,367	2.82
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	1,124	2.32
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	136	0.28
U405	ถนน	101	0.21
U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	6	0.01
A	พื้นที่เกษตรกรรม	22,438	46.21
A100	นาไร่	147	0.30
A101	นาข้าว	177	0.36
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	78	0.16
A302	ยางพารา	18,901	38.93
A303	ปาล์มน้ำมัน	1,829	3.77
A401	ไม้ผลผสม	1,288	2.65
A403	ทุเรียน	6	0.01
A405	มะพร้าว	3	0.01
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	5	0.01
A704	โรงเรือนเลี้ยงสุกร	4	0.01
F	พื้นที่ป่าไม้	24,044	49.52
F100	ป่าไม้ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	423	0.87
F101	ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์	23,621	48.65
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	546	1.13
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	334	0.69
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	188	0.39
M405	พื้นที่ถม	24	0.05
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	156	0.32
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	117	0.24
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	28	0.06
W202	บ่อน้ำในไร่นา	11	0.02
ผลรวมทั้งหมด		48,551	100.00

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือน ธันวาคม 2565 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลนาชุมเห็ดประชากรรวม 8,508 คน แยกเป็น ชาย 4,194 คน เป็นหญิง 4,314 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 109.49 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวน ครั้วเรือนทั้งหมด 2,601 ครั้วเรือน เป็นครั้วเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,975 ครั้วเรือน หรือร้อยละ 75.93 ของจำนวนครั้วเรือนทั้งหมด และเป็นครั้วเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครั้วเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 626 ครั้วเรือน หรือร้อยละ 24.07 ของจำนวนครั้วเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครั้วเรือนตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง ปี 2565

พื้นที่	จำนวน ครั้วเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลนาชุมเห็ด	2,601	4,194	4,314	8,508
หมู่ที่ 1 ไทรงาม	327	564	572	1,136
หมู่ที่ 2 ควนหิน	425	742	726	1,468
หมู่ที่ 3 หนองชุมแสง	292	417	437	854
หมู่ที่ 4 ลำพิกุล	322	558	606	1,164
หมู่ที่ 5 มาบเมา	190	271	313	584
หมู่ที่ 6 หนองเป็ด	246	430	396	826
หมู่ที่ 7 ทอนปลา	278	394	386	780
หมู่ที่ 8 ลำขนุน	291	489	502	991
หมู่ที่ 9 โคกโดน	230	329	376	705

ที่มา : กรมการปกครอง (2566)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครั้วเรือนเกษตรตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง ปี 2565

รายการ	จำนวน (ครั้วเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครั้วเรือนทั้งหมด ¹⁾	2,601	100.00
- จำนวนครั้วเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	1,975	75.93
- จำนวนครั้วเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครั้วเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	626	24.07

ที่มา : 1) กรมการปกครอง (2566)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

จากข้อมูลกรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม 2565 ตำบลนาชุมเห็ดจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,601 ครัวเรือน โดยถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 18.67 ไร่

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรในตำบลนาชุมเห็ดประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย รับราชการ รับจ้างทั่วไป และอื่นๆ มีเกษตรกรบางครัวเรือนประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป สำหรับพืชที่เกษตรกรปลูกเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ ยางพารา และปาล์มน้ำมัน ทางด้านการเลี้ยงสัตว์เกษตรกรจะมีการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคหากเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลพื้นฐาน จปฐ. (กรมการพัฒนาชุมชน, 2566) พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 188,330.71 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 62,193.64 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 120,860.32 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 39,912.47 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 67,470.39 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 22,281.17 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง ปี 2565

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลนาชุมเห็ด	138,722.09	25,761.89	12,931.50	10,915.24	188,330.71	62,193.64	120,860.32	39,912.47
หมู่ที่ 1 ไทรงาม	148,155.66	26,745.28	2,806.60	14,028.30	191,735.84	61,401.81	143,212.25	45,862.53
หมู่ที่ 2 ควนหิน	118,476.42	24,116.01	14,254.72	8,713.04	165,560.19	60,306.37	132,015.46	48,087.49
หมู่ที่ 3 หนองชุมแสง	121,890.29	26,540.57	10,280.00	17,596.29	176,307.14	54,319.98	115,865.71	35,698.06
หมู่ที่ 4 ลำพิกุล	156,815.40	45,144.67	8,992.00	1,723.33	212,675.40	57,687.72	111,916.67	30,357.14
หมู่ที่ 5 มาบเมา	139,811.27	20,233.10	13,375.35	7,787.25	181,206.97	63,067.13	157,186.80	54,707.17
หมู่ที่ 6 หนองเป็ด	147,528.74	5,172.41	10,802.87	402.30	163,906.32	53,208.40	101,235.63	32,863.81
หมู่ที่ 7 ทอนปลา	245,459.74	33,889.61	22,370.70	24,321.43	326,041.48	84,529.27	106,259.74	27,548.82
หมู่ที่ 8 ลำขนุน	114,678.32	18,669.47	9,958.41	4,811.50	148,117.70	54,430.24	99,733.19	36,649.92
หมู่ที่ 9 โคกโดน	71,659.26	39,881.54	30,514.81	23,700.00	165,755.61	79,351.09	119,216.78	57,071.86

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็น ข้อมูลประกอบการวางแผน การใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในพื้นที่ ได้แก่

(1) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าคลองลำชาน เนื้อที่ 47 ไร่

(2) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด เนื้อที่ 26,008 ไร่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ ได้แก่

(1) เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 26,490 ไร่

(2) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 1,265 ไร่

(3) เขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) เนื้อที่ 709 ไร่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

(1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A เนื้อที่ 20,464 ไร่

(2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1AR เนื้อที่ 133 ไร่

(3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 เนื้อที่ 2,890 ไร่

(4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 3,007 ไร่

(5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 3,529 ไร่

(6) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 18,528 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่าในพื้นที่ตำบลนาชุมเห็ด มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) 2,267.9 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลนาชุมเห็ด มีรายละเอียดของแหล่งน้ำผิวดินดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองไทรงาม คลองเปี้ยะ คลองลำขุน คลองลำทุ คลองลำปิ่นะ คลองลำพิกุล หนองชุมแสง และห้วยโล๊ะ

3.2.3 ใช้ฐานข้อมูลน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากข้อมูล <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php> สืบค้น ณ วันที่ 26 พฤษภาคม 2566 ซึ่งพบว่า ตำบลนาชุมเห็ด มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 17 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 26 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 2 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 3 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Bu-pic-siA ดินสายบุรีที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย แปร ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 850 ไร่ หรือร้อยละ 1.75 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Ko-sclA ชุดดินโคกเคียน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,760 ไร่ หรือร้อยละ 3.63 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Wat-clA ชุดดินวังตง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,467 ไร่ หรือร้อยละ 5.08 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 23 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Chl-slB ชุดดินฉลอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,368 ไร่ หรือร้อยละ 2.82 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Ho-gclE ชุดดินห้วยยอด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 539 ไร่ หรือร้อยละ 1.11 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Kkt-clB ชุดดินเขาขาด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,898 ไร่ หรือร้อยละ 3.91 ของเนื้อที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Klt-clB ชุดดินคลองเต้ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 349 ไร่ หรือร้อยละ 0.72 ของเนื้อที่ตำบล
- 5) หน่วยแผนที่ดิน Klt-clC ชุดดินคลองเต้ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 719 ไร่ หรือร้อยละ 1.49 ของเนื้อที่ตำบล
- 6) หน่วยแผนที่ดิน Klt-clE ชุดดินคลองเต้ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 351 ไร่ หรือร้อยละ 0.72 ของเนื้อที่ตำบล
- 7) หน่วยแผนที่ดิน Klt-gclD ชุดดินคลองเต้ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 148 ไร่ หรือร้อยละ 0.30 ของเนื้อที่ตำบล
- 8) หน่วยแผนที่ดิน Knk-slB ชุดดินคลองนกระทุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 157 ไร่ หรือร้อยละ 0.32 ของเนื้อที่ตำบล
- 9) หน่วยแผนที่ดิน Lam-siA ชุดดินลำแก่น มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแปร ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 778 ไร่ หรือร้อยละ 1.60 ของเนื้อที่ตำบล

- 10) หน่วยแผนที่ดิน LL-clA ชุดดินลำภูรา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 239 ไร่ หรือร้อยละ 0.49 ของเนื้อที่ตำบล
 - 11) หน่วยแผนที่ดิน LL-clB ชุดดินลำภูรา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 194 ไร่ หรือร้อยละ 0.40 ของเนื้อที่ตำบล
 - 12) หน่วยแผนที่ดิน LL-mw-clA ดินลำภูราที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 964 ไร่ หรือร้อยละ 1.99 ของเนื้อที่ตำบล
 - 13) หน่วยแผนที่ดิน LL-mw,pic-clA ดินลำภูราที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและมีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 772 ไร่ หรือร้อยละ 1.59 ของเนื้อที่ตำบล
 - 14) หน่วยแผนที่ดิน Nok-gclB ชุดดินหนองคล้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 593 ไร่ หรือร้อยละ 1.22 ของเนื้อที่ตำบล
 - 15) หน่วยแผนที่ดิน Ntn-clB ชุดดินนาทอน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 637 ไร่ หรือร้อยละ 1.31 ของเนื้อที่ตำบล
 - 16) หน่วยแผนที่ดิน Ntn-clC ชุดดินนาทอน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,141 ไร่ หรือร้อยละ 4.41 ของเนื้อที่ตำบล
 - 17) หน่วยแผนที่ดิน Ntn-d-clB ดินนาทอนที่เป็นดินลึก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,560 ไร่ หรือร้อยละ 5.27 ของเนื้อที่ตำบล
 - 18) หน่วยแผนที่ดิน Pac-clB ชุดดินปากจั่น มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 236 ไร่ หรือร้อยละ 0.49 ของเนื้อที่ตำบล
 - 19) หน่วยแผนที่ดิน Pga-sclC ชุดดินพังงา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 665 ไร่ หรือร้อยละ 1.37 ของเนื้อที่ตำบล
 - 20) หน่วยแผนที่ดิน Ro-lA ชุดดินรือเสาะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 306 ไร่ หรือร้อยละ 0.63 ของเนื้อที่ตำบล
 - 21) หน่วยแผนที่ดิน Ro-mw-silA ดินรือเสาะที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแข็ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล
 - 22) หน่วยแผนที่ดิน Tim-sclC ชุดดินท้ายเหมือง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 708 ไร่ หรือร้อยละ 1.46 ของเนื้อที่ตำบล
 - 23) หน่วยแผนที่ดิน Tim-sclD ชุดดินท้ายเหมือง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 272 ไร่ หรือร้อยละ 0.56 ของเนื้อที่ตำบล
- 3.3.3 พื้นที่เขตเตล็ด มี 2 หน่วยแผนที่ ได้แก่
- 1) หน่วยแผนที่ SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 26,780 ไร่ หรือร้อยละ 55.16 ของเนื้อที่ตำบล
 - 2) หน่วยแผนที่ W พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 94 ไร่ หรือร้อยละ 0.19 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินต้น มีเนื้อที่ 4,597 ไร่ หรือร้อยละ 9.47 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ชุดดินห้วยยอด (Ho) ชุดดินเขาขาด (Kkt) ชุดดินคลองเต้ง (Klt) และชุดดินหนองคล้า (Nok)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอึดตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Bu-pic-silA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-5.5	<2	-	850	1.75
Chl-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	1,368	2.82
Ho-gclE	20-35	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	479	0.99
Ho-gclE*	20-35	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	60	0.12
Kkt-clB	2-5	0-50	ดีถึงดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	1,898	3.91
Klt-clB	2-5	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	349	0.72
Klt-clC	5-12	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	668	1.38
Klt-clC*	5-12	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	51	0.11
Klt-clE	20-35	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	351	0.72
Klt-gclD	12-20	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	148	0.30
Knk-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	157	0.32
Ko-sclA	0-2	>150	เลว	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	1,760	3.63
Lam-silA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	4.5-6.0	5.0-5.5	<2	-	778	1.60
LL-clA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	239	0.49
LL-clB	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	194	0.40
LL-mw,pic-clA	0-2	>150	ดีปานกลาง	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	772	1.59
LL-mw-clA	0-2	>150	ดีปานกลาง	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	964	1.99
Nok-gclB	2-5	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	593	1.22
Ntn-clB	2-5	50-100	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	536	1.10
Ntn-clB*	2-5	50-100	ดี	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	101	0.21
Ntn-clC	5-12	50-100	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	1,813	3.73
Ntn-clC*	5-12	50-100	ดี	ปานกลาง	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	328	0.68

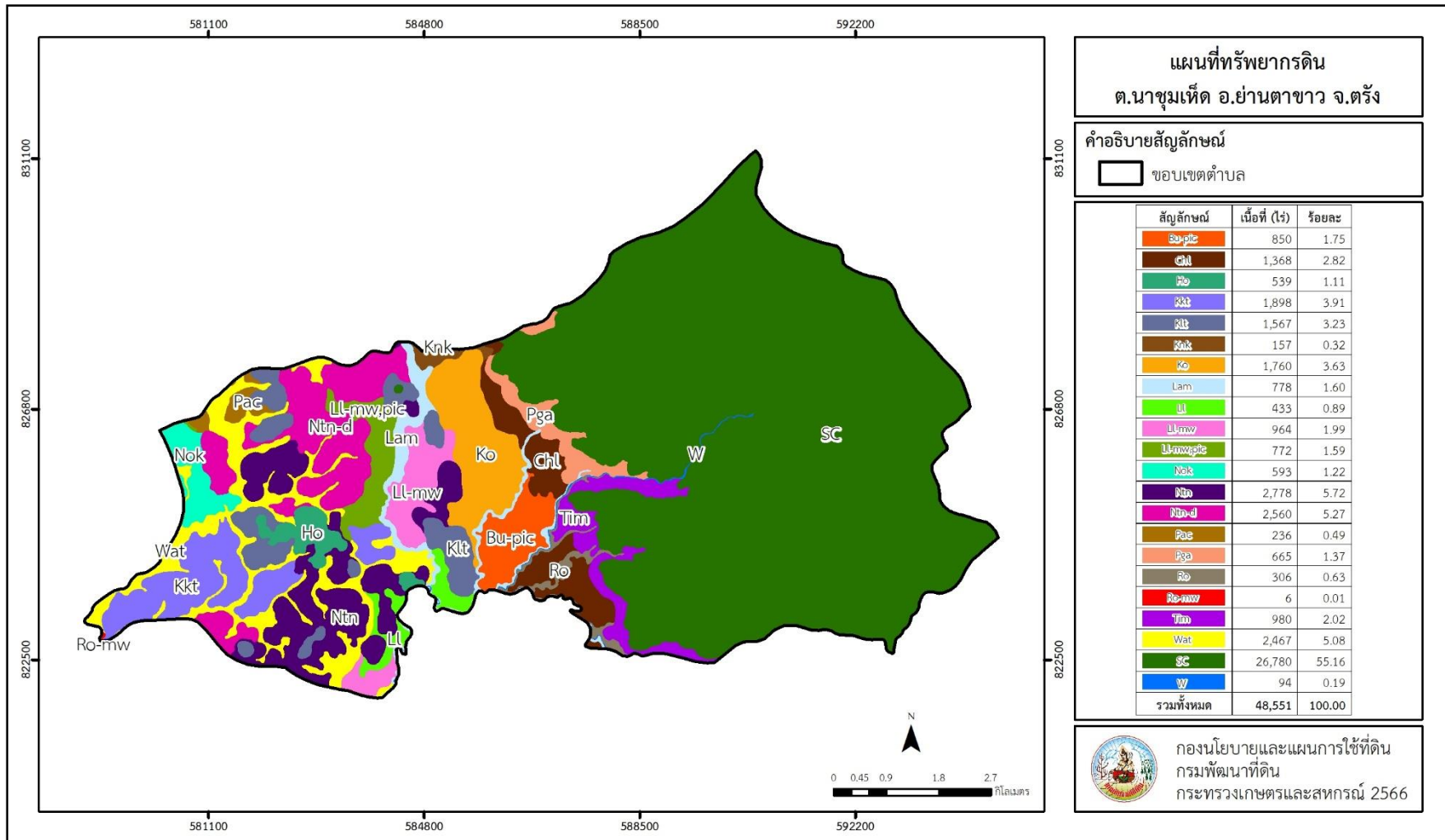

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอึดตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Ntn-d-clB	2-5	100-150	ดี	ต่ำ	10-20	<35	5.0-5.5	4.5-5.5	<2	-	2,560	5.27
Pac-clB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	6.0-7.0	4.5-5.5	<2	-	236	0.49
Pga-sclC	5-12	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	665	1.37
Ro-lA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-6.0	<2	-	306	0.63
Ro-mw-silA	0-2	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-6.0	<2	-	6	0.01
Tim-sclC	5-12	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.0	<2	-	708	1.46
Tim-sclD	12-20	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.0	<2	-	272	0.56
Wat-clA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	2,467	5.08
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26,780	55.16
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	94	0.19
รวมทั้งหมด											48,551	100.00

หมายเหตุ: 1. * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน
2. เนื้อที่คำนวณด้วยโปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2566)

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

สถานที่ประชุม ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง วันที่ 4 กรกฎาคม 2566 เวลา 13.00-15.30 น. โดยผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินตรัง หน่วยพัฒนาที่ดิน อำเภอย่านตาขาว นางสาวภา มาลัยสนั่น ผู้แทนเกษตรกรจาก 9 หมู่บ้าน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาชุมเห็ด เข้าร่วมพร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 ในพื้นที่

การผลิตสินค้าเกษตรประกอบด้วย

ยางพารา ส่วนใหญ่คือพันธุ์ PRIM 600 มีทั้งกรีดยางพาราของตนเองและรับจ้าง แต่ส่วนใหญ่จะใช้แรงงานในครัวเรือน การจำหน่ายเป็นน้ำยางพาราสดทั้งตำบลมีการทำยางแผ่นดิบแต่น้อยราย การใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อการผลิตจากการส่งเสริมของการยางแห่งประเทศไทย (ตรัง) มีความแตกต่างจากการใช้จริงของเกษตรกรเสมอ การใช้มากขึ้นอยู่กับผลผลิตหากน้ำยางน้อยจะใช้ปุ๋ยเคมีสลับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และจะใช้เพียง 1 ครั้งเป็นอย่างต่ำใน 1 ปีการผลิต ปัจจุบันมีปัญหาด้านโรคเปลือกแห้งหรือน้ำยางตายนิ่งและโรคใบร่วงหลายพื้นที่ซึ่งพบว่า มีการกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ตำบล

ปาล์มน้ำมัน ในพื้นที่เมื่อก่อนมีการผลิตเพียงเล็กน้อยของพื้นที่ตำบล แต่ปัจจุบันมีการโค่นยางหันมาปลูกปาล์มน้ำมันมากขึ้น ส่วนใหญ่ผลิตบนพื้นที่ดอนมากกว่าบนพื้นที่ลุ่ม

ข้าว ปัจจุบันมีการปลูกข้าวเพียง 127-2-00 ไร่ เป็นข้าวเจ้า พันธุ์เล็บนกปัตตานีและเข็มทอง พัทลุง เดิมมีพื้นที่การผลิตมากกว่าปัจจุบันแต่ราคาไม่คุ้มกับต้นทุนการผลิต จึงหันไปผลิตไม้ยืนต้นประเภทปาล์มน้ำมันเป็นส่วนใหญ่

กาแฟ เป็นพืชที่ปลูกแซมยางในตำบลนาชุมเห็ด เริ่มให้ผลิต ชาวบ้านนิยมปลูกมากขึ้น มีการจัดตั้งกลุ่มกาแฟแปลงใหญ่ มีสมาชิกเข้าร่วม 36 ราย เนื้อที่ปลูก 145 ไร่

ทุเรียน มีการโค่นยางแล้วหันมาปลูกทุเรียนมากขึ้น การจัดตั้งกลุ่มทุเรียนแปลงใหญ่ มีสมาชิกเข้าร่วม 32 ราย เนื้อที่ปลูก 69 ไร่

สัตว์เศรษฐกิจ พบว่า มีการเลี้ยงสุกรระดับฟาร์มจำนวน 2 ราย ไม่อยู่ในระดับการแข่งขัน ซึ่งหากติดตามข่าวจะทราบว่า จังหวัดตรังมีสินค้าอาหารขึ้นชื่อมากมาย หมูย่างเมืองตรัง คือหนึ่งในนั้นที่ได้รับการยอมรับจากนักท่องเที่ยวและผู้คนในพื้นที่ มีการเลี้ยงโคพื้นบ้าน เพื่อจำหน่ายและเป็นอาหาร มีการเลี้ยงไก่ไข่และไก่พื้นเมืองสำหรับจำหน่ายและบริโภคภายในครัวเรือน การเลี้ยงแพะมีเพียงเล็กน้อย สัตว์น้ำ มีการเลี้ยง กบ ปลานิล ปลาตุ๊กเพื่อไว้บริโภคในครัวเรือนเท่านั้น

กลุ่มจัดตั้ง และกลุ่มรับรองการผลิต จากการสอบถาม พบว่า กลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐรายปี ประกอบด้วย ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ยางพารา กลุ่มแปลงใหญ่กาแฟ กลุ่มแปลงใหญ่ลองกอง กลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน กลุ่มแปลงใหญ่ทุเรียน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกร สำหรับกลุ่มจัดตั้ง ประกอบด้วย กลุ่มเลี้ยงไก่พื้นเมือง กลุ่มเลี้ยงผึ้งโพรง กลุ่มเลี้ยงโค กลุ่มผลิตเครื่องแกงหมูที่ 4

แรงงาน และการจ้างงาน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครัวเรือน ในชุมชน มีแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เลี้ยงสัตว์เพียงส่วนน้อยเท่านั้น มีแรงงานผู้สูงอายุ แรงงานในครัวเรือนบางส่วนมีการไปทำงานต่างถิ่นด้วย อัตราค่าจ้างงานค่อนข้างต่ำ

แหล่งน้ำเพื่อการผลิตทางการเกษตร จากการสอบถามพบว่า มีน้ำไม่เพียงพอสำหรับการอุปโภคและบริโภค เนื่องจากขาดระบบการกระจายน้ำจากแหล่งน้ำสู่แปลงของเกษตรกรรายย่อย แหล่งน้ำสาธารณะอยู่ห่างไกลจากชุมชน รวมทั้งแหล่งน้ำที่มีอยู่มีลักษณะตื้นเขิน

พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่สาธารณะประโยชน์ต่างๆ พื้นที่มีทั้งโฉนด พื้นที่ป่า สปก.4-01 และทุ่งสงวนเลี้ยงสัตว์ และพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ขาดแนวเขตที่ชัดเจนระหว่างพื้นที่ของรัฐและชาวบ้านทั่วไป ส่วนหนึ่งมีพื้นที่ป่าชุมชนอยู่ด้วย ภายหลังมีการประกาศเขตแนวป่าของรัฐ ทำให้การถือครองพื้นที่เกิดความไม่ชอบธรรม ไม่สามารถนำพื้นที่ไปแลกเปลี่ยนเป็นทุนหรือทรัพย์สินในการประกอบอาชีพ

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลนาชุมเห็ด คือ

- 1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 2) การขาดแคลนน้ำและปัญหาแล้งซ้ำซาก
- 3) ดินตื้น
- 4) โรคเปลือกแห้งหรือหนำตายหนึ่งในยางพารา โรครากเน่า โรคใบติดทุเรียน

4.1.2 ความต้องการของชุมชน และเกษตรกรตำบลนาชุมเห็ด ที่มีความต้องการประกอบด้วย

- 1) แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำและพื้นที่แล้งซ้ำซาก
- 3) ปรับรูปที่ดิน และเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตพืชให้เหมาะสมกับที่ดิน
- 4) แก้ปัญหาโรคเปลือกแห้งหรือหนำตายหนึ่งในยางพารา โรครากเน่า โรคใบติดทุเรียน

ความต้องการของแต่ละหมู่บ้านมีดังนี้

- 1) หมู่ที่ 1 บ้านไทรงาม
 - 1.1) ต้องการก่อสร้างฝายชะลอน้ำคลองลำปิ่นะ จำนวน 2 จุด คลองไทรงาม

จำนวน 2 จุด (หมู่ที่ 1)

- 1.2) ต้องการเข้าร่วมโครงการไกลบตอซังจำนวน 40 ไร่

น้ำบาดาล

- 1.3) ต้องการระบบส่งน้ำเพื่อการเกษตร ท่อส่งน้ำยาว 300 เมตร ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
- 1.4) ต้องการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- 1.5) ต้องการวัสดุปรับปรุงดินโดโลไมท์
- 1.6) ต้องการเมล็ดพันธุ์ปอเทือง
- 1.7) ต้องการพันธุ์หญ้าเลี้ยงสัตว์ หญ้าพันธุ์เนเปียร์
- 1.8) ต้องการโครงการฝัगत่อเพื่อระบายน้ำน้ำท่วมขัง
- 1.9) ต้องการพันธุ์ปลานิล
- 1.10) ต้องการคำแนะนำโรคหน้าตายหนึ่ง โรคใบร่วง โรครากเน่า ในยางพารา
- 2) หมู่ที่ 2 บ้านควนหิน
 - 2.1) ต้องการฝายชะลอน้ำ จำนวน 2 จุด
 - 2.2) ต้องการชุดทางระบายน้ำ (นพลำบอน) จำนวน 1 จุด
 - 2.3) ต้องการเข้าร่วมโครงการไถกลบตอซังจำนวน 70 ไร่
 - 2.4) ต้องการวัสดุปรับปรุงดินโดโลไมท์
 - 2.5) ต้องการคำแนะนำโรคหน้าตายหนึ่ง โรคใบร่วง โรครากเน่า ในยางพารา
- 3) หมู่ที่ 3 บ้านต้นปรง
 - 3.1) ต้องการบำบัดน้ำเสียจากฟาร์มสุกรคลองเปี้ยะเหนือ
 - 3.2) ต้องการวัสดุปรับปรุงดินโดโลไมท์
 - 3.3) ต้องการคำแนะนำโรคหน้าตายหนึ่ง โรคใบร่วง โรครากเน่า ในยางพารา
- 4) หมู่ที่ 4 บ้านลำพิกุล
 - 4.1) ต้องการหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำปลูกกรมคลอง
 - 4.2) ต้องการวัสดุปรับปรุงดินโดโลไมท์
 - 4.3) ต้องการคำแนะนำโรคหน้าตายหนึ่ง โรคใบร่วง โรครากเน่า ในยางพารา
- 5) หมู่ที่ 5 บ้านมาบเมา
 - 5.1) ต้องการชุดลอกเหมืองหมู่บ้าน
 - 5.2) ต้องการแผงโซลาร์เซลล์
 - 5.3) ต้องการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
 - 5.4) ต้องการประปาหมู่บ้าน
 - 5.5) ต้องการวัสดุปรับปรุงดินโดโลไมท์
 - 5.6) ต้องการคำแนะนำโรคหน้าตายหนึ่ง โรคใบร่วง โรครากเน่า ในยางพารา
- 6) หมู่ที่ 6 บ้านหนองเป็ด
 - 6.1) ต้องการชุดบ่อบาดาล จำนวน 1 จุด

- 6.2) ต้องการพันธุ์หญ้าเลี้ยงสัตว์โค จำนวน 100 ไร่
- 6.3) ต้องการจัดตั้งกลุ่มเพื่อผลิตจัดทำปุ๋ยหมัก
- 6.4) ต้องการวัสดุปรับปรุงดินโดโลไมท์
- 6.5) ต้องการคำแนะนำโรคหน้ายางตายหนึ่ง โรคใบร่วง โรคครากเน่า ในยางพารา
- 7) หมู่ที่ 7 บ้านทอนปลา
 - 7.1) ต้องการขุดลอกเหมือง จำนวน 1 จุด ระยะทาง 3 กิโลเมตร เดิมลึก 2 เมตร
 - 7.2) ต้องการแผงโซลาร์เซลล์ จำนวน 3 จุด (แปลงใหญ่ทุเรียน)
 - 7.3) ต้องการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
 - 7.4) ต้องการวางระบบท่อส่งน้ำ ยาว 1.5 กิโลเมตร กว้าง 6 เมตร
 - 7.5) ต้องการสารเร่งพด. 14 แปลงทุเรียนแปลงใหญ่
 - 7.6) ต้องการวัสดุปรับปรุงดินโดโลไมท์
 - 7.7) ต้องการที่ตากแมลงวันทอง
 - 7.8) ต้องการคำแนะนำโรคเปลือกแห้งหรือหน้ายางตายหนึ่งในยางพารา โรคครากเน่า

โรคใบติดทุเรียน

- 8) หมู่ที่ 8 บ้านลำขนุน
 - 8.1) ต้องการหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 8.2) ต้องการวัสดุปรับปรุงดินโดโลไมท์
 - 8.3) ต้องการคำแนะนำโรคหน้ายางตายหนึ่ง โรคใบร่วง โรคครากเน่า ในยางพารา

- 9) หมู่ที่ 9 บ้านโคกโดน
 - 9.1) ต้องการบ่อน้ำตื้น จำนวน 2 จุด
 - 9.2) ต้องการวัสดุปรับปรุงดินโดโลไมท์
 - 9.3) ต้องการวัสดุทางการเกษตรเพื่อผลิตปุ๋ยหมัก
 - 9.4) ต้องการบำบัดน้ำเสีย บำบัดกลิ่นจากฟาร์มสุกรเนื่องจากน้ำไหลลงคลองเป็ยะ
 - 9.5) ต้องการคำแนะนำโรคหน้ายางตายหนึ่ง โรคใบร่วง โรคครากเน่า ในยางพารา

ผลจากการจัดทำการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 4 ประการ คือ

- 1.1) นโยบายรัฐด้านการเกษตร
- 1.2) การขยายตัวของเมือง การขยายตัวของภาคเกษตร และอุตสาหกรรม
- 1.3) การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ
- 1.4) ความต้องการด้านอาหาร ฯลฯ

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ

- 2.1) ขาดความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2) ขาดแคลนแหล่งน้ำ
- 2.3) ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร
- 2.4) โรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพืช

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 4 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) ขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภค และแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- 3.3) เนื้อดินน้อย ไม่เหมาะสมต่อการปลูกพืช
- 3.4) มีการแพร่ระบาดของศัตรูอื่น ๆ

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- 4.1) แหล่งน้ำที่มีอยู่ต้นเขินจากตะกอน
- 4.2) ผลผลิตพืชต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง
- 4.3) รายได้น้อย
- 4.4) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

พื้นที่ลาดชัน

- 5.1) บ่อตักตะกอน
- 5.2) ฝายชะลอน้ำ
- 5.3) คันดิน
- 5.4) ปลูกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ
- 5.5) ปฏิรูปที่ดิน

พื้นที่ราบ

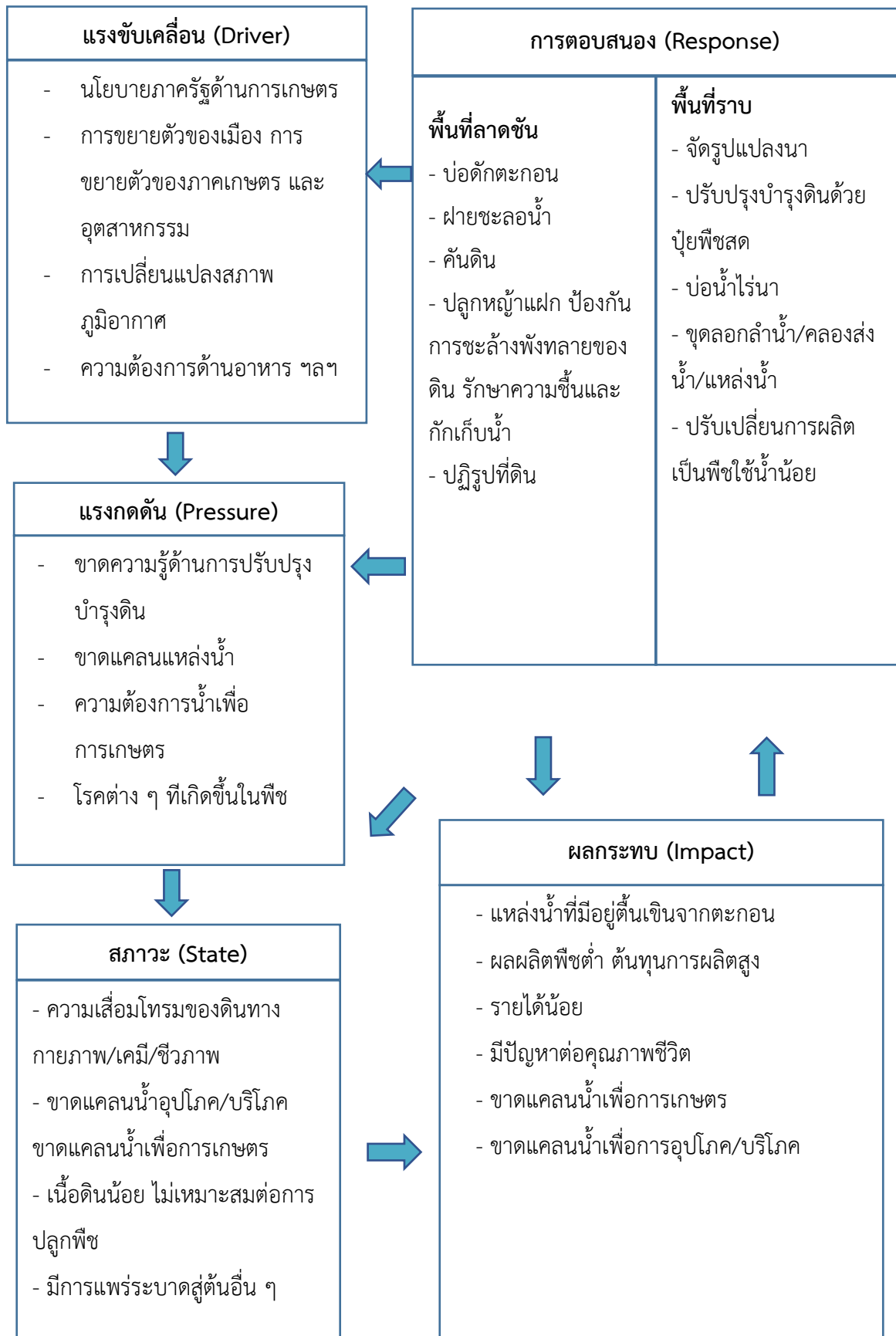
- 5.8) จัดรูปแปลงนา
- 5.9) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด
- 5.10) บ่อน้ำไร่นา
- 5.11) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ
- 5.12) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล

- (2) การรวมกลุ่มในการทำงานรูปแบบจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำของคนในชุมชน
 - (3) การเข้าถึงข้อมูลงานพัฒนาที่ดินทั้งโครงการและกิจกรรมต่างๆ
- ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

- 1) ข้าวนาปี พันธุ์เล็บนกปัตตานีและเข้มทองพัทลุง ผลิตจนถึงเกี่ยวช่วงเดือนมกราคมถึงเมษายน
- 2) ไม้ยืนต้น ประกอบด้วย

ยางพารา พันธุ์ PRIM 600 หยุดกรี๊ดช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคม (ผลดีไป) และช่วงพฤษภาคมถึงธันวาคม (มีน้ำมากเกินพอ)

ปาล์มน้ำมัน เกษตรกรมีแนวโน้มขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้น

- 3) ไม้ผล ประกอบด้วย

ไม้ผลผสม (ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง)

ชนิดพืช	เดือน												
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
1. ข้าว	ข้าวนาปี												
2. ไม้ยืนต้น	ยางพารา					ยางพารา							
	ปาล์มน้ำมัน												
3. ไม้ผล	ไม้ผลผสม												

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบันตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้นๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิต ต้นศิริ และคาร์ณ ไทรพิภ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ระดับ ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1 : ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือกิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N : มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความ เหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน ต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมรวมความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการ เขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินใน แต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน เงาะ มังคุด ทุเรียน
ข้าว

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว
จังหวัดตรังได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดินดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

หน่วยแผนที่ดิน	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	เงาะ	มังคุด	ทุเรียน	ข้าว
Bu-pic-silA	S3o	S2ons	S3o	S3o	S3o	S2ns
Chl-slB	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o
Ho-gclE	S3ewr	N	N	N	N	N
Kkt-clB	S3r	N	N	N	N	S3o
Klt-clB	S3r	N	N	N	N	S3o
Klt-clC	S3r	N	N	N	N	S3ewo
Klt-clE	S3ewr	N	N	N	N	N
Klt-gclD	S3r	N	N	N	N	N
Knk-slB	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o
Ko-sclA	N	S3o	N	N	N	S2ns
Lam-silA	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S2ns	S3o
Ll-clA	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S2ns	S3o
Ll-clB	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S2ns	S3o
Ll-mw,pic-clA	S2on	S2n	S2ons	S2ons	S2ons	S2on
Ll-mw-clA	S2on	S2n	S2ons	S2ons	S2ons	S2on
Nok-gclB	S3r	N	N	N	N	S3o
Ntn-clB	S2rn	S3r	S3r	S3r	S3r	S3o
Ntn-clB*	S2rns	S3r	S3r	S3r	S3r	S3o
Ntn-clC	S2rn	S3r	S3r	S3r	S3r	S3ewo
Ntn-clC*	S2rns	S3r	S3r	S3r	S3r	S3ewo
Ntn-d-clB	S2rns	S2rns	S2rns	S2rns	S2rns	S3o
Pac-clB	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o
Pga-sclC	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3ewo
Ro-lA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o
Ro-mw-silA	S2ons	S2ns	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons
Tim-sclC	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3ewo
Tim-sclD	S2ewns	S2ewns	S2ewns	S2ewns	S2ewns	N
Wat-clA	S3o	S2ons	S3o	S3o	S3o	S2ns
SC	N	N	N	N	N	N

หมายเหตุ : * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร

w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร

s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

r = สภาพการหยั่งลึกของราก

z = สารพิษ

x = การมีเกลือมากเกินไป

m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่ กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี ช่วงปี 2566-2570 เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ "เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570" ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัดบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืนเป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้ อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้การใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำและทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดิน ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง สามารถกำหนดออกเป็น 5 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ และเขตพื้นที่อื่น ๆ มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตป่าไม้ เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ เขตป่าไม้ถาวร หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A 1B หรือ 2 พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตป่าไม้สมบูรณ์ เขตป่าไม้เสื่อมโทรม และเขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ มีเนื้อที่ 27,591.23 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 57.06 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตป่าไม้สมบูรณ์ (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 23,496.16 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 48.59 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์

2) เขตป่าไม้เสื่อมโทรม (สัญลักษณ์ 1200) มีเนื้อที่ 419.52 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.87 ของเนื้อที่ตำบล แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้ที่มีลักษณะเสื่อมโทรม ซึ่งหากปล่อยไว้ตามธรรมชาติไม่มีการเข้าไปปรบกวอนอาจฟื้นตัวกลับมาเป็นป่าสมบูรณ์ได้ดั้งเดิม

3) เขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 3,675.55 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 7.60 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีการบุกรุก แผ้วถางพื้นที่ป่าไม้ และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นอย่างอื่น ส่วนใหญ่เพื่อทำการเกษตร

6.2.2 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 18,693.71 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 38.66 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมชั้นดี ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) และเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) เป็นเขตที่มีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำโดยเฉพาะระบบชลประทาน มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม ดินข้อจำกัดจากลักษณะดิน ซึ่งมีสมบัติดินที่ไม่เหมาะสมบางประการ

(2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตร โดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 324.83 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.67 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 1,184.86 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.45 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ มังคุด และเงาะ

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 12,778.90 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 26.43 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูกได้แก่ ปาล์มน้ำมัน

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่าง ๆ การทำการเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสมพบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้นรวมถึงการป้องกันไม่ให้อาณาเขตเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 0.38 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.00 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

(2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 93.46 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.19 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ พุเรียน และลองกอง

(3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 4,301.59 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 8.90 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูกได้แก่ ยางพารา

3) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 9.70 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 1 เขตรอง ได้แก่

1) เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2520) ปัจจุบันมีการสร้างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ ประเภทต่างๆ มีเนื้อที่ 9.70 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล โดยประเภทของโรงเรือนที่พบได้แก่ แบบเพิงหมาแหงน และแบบหน้าจั่ว และอื่น ๆ

6.2.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,375.27 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.84 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ และเขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 1,369.42 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.83 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

(2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 5.85 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

6.2.4 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 147.37 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.30 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 135.44 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.28 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 11.92 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

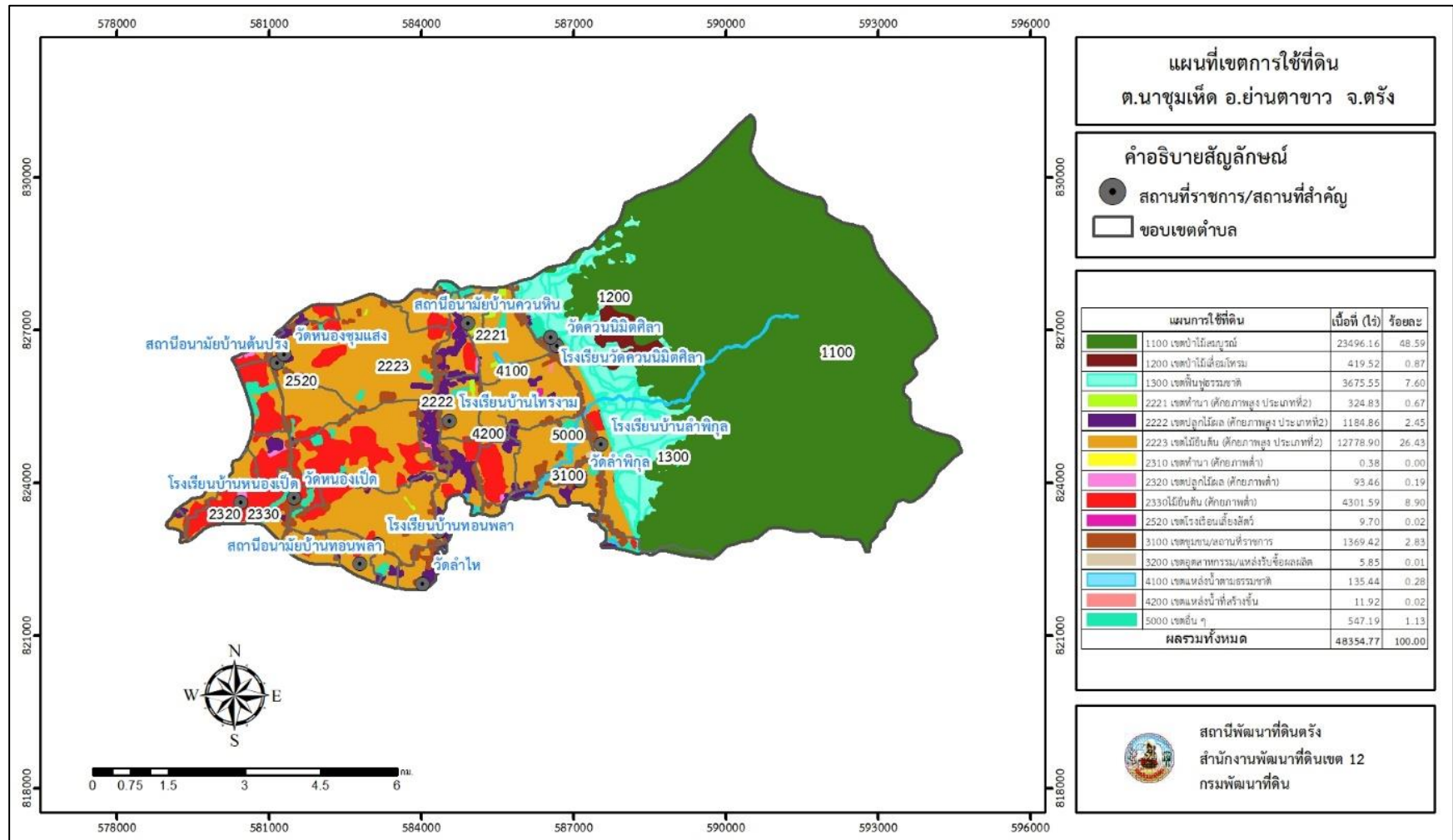
6.2.5 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 547.17 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.13 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น เหมืองแร่ ที่ทิ้งขยะ หาดทราย ไม้พุ่ม เป็นต้น

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

หน่วย แผนที่	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	เขตพื้นที่ป่าไม้	27,591.23	57.06
1100	เขตป่าไม้สมบูรณ์	23,496.16	48.59
1200	เขตป่าไม้เสื่อมโทรม	419.52	0.87
1300	เขตพื้นที่พืชรธรรมชาติ	3,675.55	7.60
	เขตเกษตรกรรม	18,693.71	38.66
	เขตทำนา	325.21	0.67
2221	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท 2)	324.83	0.67
2310	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	0.38	0.00
	เขตไม้ผล/พืชผัก	1,278.32	2.64
2222	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท 2)	1,184.86	2.45
2320	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	93.46	0.19
	เขตไม้ยืนต้น	1,7080.49	35.32
2223	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท 2)	12,778.90	26.43
2330	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	4,301.59	8.90
	เขตปศุสัตว์	9.70	0.02
2520	เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	9.70	0.02
	เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,375.27	2.84
3100	เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	1,369.42	2.83
3200	เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	5.85	0.01
	เขตแหล่งน้ำ	147.37	0.30
4100	แหล่งน้ำธรรมชาติ	135.44	0.28
4200	แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	11.92	0.02
5000	เขตพื้นที่อื่น ๆ	547.17	1.13
	รวมเนื้อที่	48,354.77	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

รูปที่ 6-1 แผนที่เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลบางสักไปเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งค่าย เพื่อมีความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินตรัง เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง จำนวน 3 โครงการ ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการน้ำ
- 2) การปรับปรุงคุณภาพดิน
- 3) พื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตปลูกไม้ผล มีแผนงาน/ โครงการ ดังนี้

- 1.1) การบริหารจัดการน้ำ
 - 1.1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 1.2) การปรับปรุงคุณภาพดิน
 - 1.2.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 1.2.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 1.2.3) การส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 1.2.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 1.2.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์

- 1.2.6) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์
- 1.2.7) การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- 1.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 1.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

2) เขตปลูกไม้ยืนต้น มีแผนงาน/ โครงการ ดังนี้

- 2.1) การบริหารจัดการน้ำ
 - 2.1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 2.2) การปรับปรุงคุณภาพดิน
 - 2.2.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 2.2.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 2.2.3) การส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 2.2.4) การพัฒนาเกษตรกรผู้ใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 2.2.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
 - 2.2.6) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์
 - 2.2.7) การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- 2.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 2.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.3.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน
 - 2.3.3) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว

3) เขตทำนา มีแผนงาน/ โครงการ ดังนี้

- 3.1) การบริหารจัดการน้ำ
 - 3.1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 3.2) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 3.2.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 3.2.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 3.2.3) การส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 3.1.2) การพัฒนาเกษตรกรผู้ใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 3.1.3) โครงการรณรงค์ไถกลบตอซัง

4) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีแผนงาน/ โครงการ ดังนี้

- 3.1) การบริหารจัดการน้ำ

3.1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

7.4 กิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยงานอื่น

7.4.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตปลูกไม้ผล มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

1.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตรัง/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตรัง)

2) เขตปลูกไม้ยืนต้น มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

2.1) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

2.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร) (ตารางที่ 7-2)

3) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

3.1) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทำนาข้าวอินทรีย์ (ศูนย์วิจัยข้าวพัทลุง)

4) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

4.1) มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานตรัง)

4.2) การอบรมให้ความรู้การทำนา (ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งตรัง)

7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาชุมเห็ด เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2566 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การพัฒนาระบบส่งน้ำ การก่อสร้างฝาย การขุดลอก รายการดังนี้

7.5.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- 1) โครงการขุดลอกเหมืองบ้านมาบเมา (หมู่ที่ 5)
- 2) โครงการขุดลอกเหมืองบ้านทอนปลา (หมู่ที่ 7)
- 3) โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานบ้านไทรงาม (หมู่ที่ 1) บ้านมาบเมา (หมู่ที่ 5) บ้านทอนปลา (หมู่ที่ 7)
- 4) โครงการบ่อน้ำต้นบ้านโคกโดน (หมู่ที่ 9)
- 5) โครงการขุดเจาะบ่อบาดาลบ้านหนองเป็ด (หมู่ที่ 6)

7.5.2) การพัฒนาระบบส่งน้ำ

- 1) โครงการก่อสร้างระบบท่อส่งน้ำบ้านไทรงาม (หมู่ที่ 1)
- 2) โครงการก่อสร้างระบบท่อส่งน้ำบ้านทอนปลา (หมู่ที่ 7)
- 3) โครงการฝังท่อเพื่อระบายน้ำท่วมขังบ้านไทรงาม (หมู่ที่ 1)
- 4) โครงการฝังท่อเพื่อระบายน้ำท่วมขังบ้านควนหิน (หมู่ที่ 2)

7.5.3) การก่อสร้างฝาย

- 1) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำคลองลำปิ่นะ (หมู่ที่ 1) คลองไทรงาม (หมู่ที่ 1)
- 2) โครงการก่อสร้างฝายชะลอน้ำบ้านควนหิน (หมู่ที่ 2)

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการขอรับการสนับสนุนแผนงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาชุมเห็ด กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลนาชุมเห็ดในภาพรวมจะสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 3 ประการ คือ

- 1) น้ำใช้ทางการเกษตร ประกอบด้วย ขาดแคลนน้ำ (แหล่งกักเก็บชั่วคราว) ขาดแหล่งกักเก็บ (ก่อสร้างฯ) ในพื้นที่ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว ประสบปัญหา ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง น้ำไม่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค และไว้ใช้ในพื้นที่ทำการเกษตร มีสายน้ำธรรมชาติ มีความต้องการฝายชะลอน้ำ ขุดลอกคลองและเหมือง มีแหล่งน้ำอยู่ไกลจากชุมชนแต่ขาดระบบส่งน้ำเพื่อกระจายไปยังพื้นที่ต่างๆ คลองธรรมชาติสายหลักที่ไหลผ่านถึงช่วงแล้งน้ำแห้ง ขาดฝายน้ำล้นหรือแก้มลิงกักเก็บน้ำ ไม่สามารถนำน้ำมาใช้สำหรับการเกษตรได้

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลนาชุมเห็ด คือ โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

- 2) โรคเปลือกแห้งหรือหน้ายางตายในยางพารา โรคใบร่วง โรครากเน่า โรคมีกาบระบาดทั้งตำบล และลูกกลมไปสู่พืชอื่น มีการแนะนำให้จัดการต้นพืชให้แข็งแรงและใช้ปุ๋ยหมักสารเร่งซุเปอร์ พด.3 ทำให้ป้องกันได้ในระดับหนึ่ง

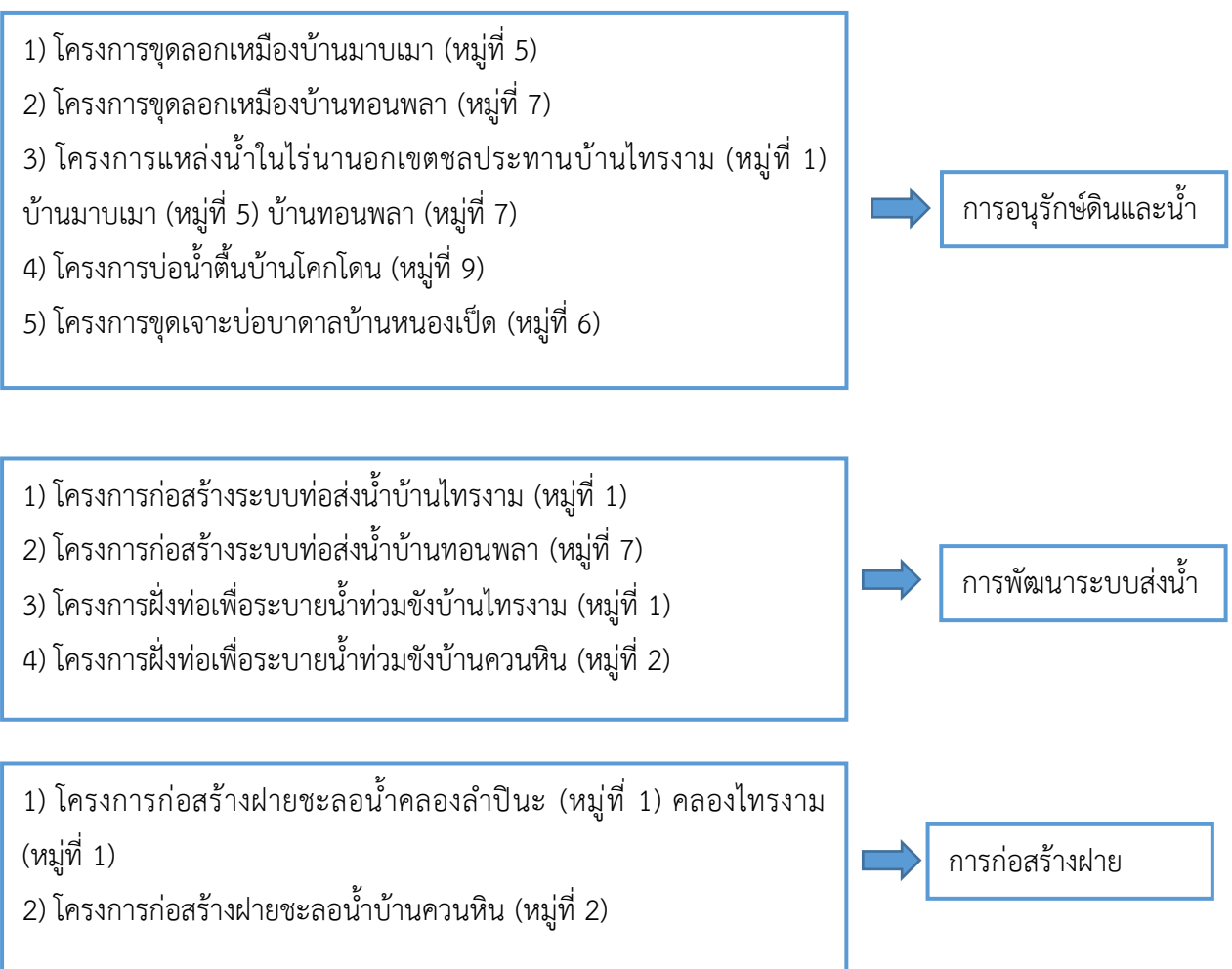
- 3) ในส่วนของความอุดมสมบูรณ์ของดินนั้น จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง พบว่า ภูมิภคิรยาของดินมีสภาพเป็นกรด ควรปรับสภาพดินโดยใช้โดโลไมท์ในการปรับปรุงบำรุงดินและส่งเสริมสนับสนุนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ และส่งเสริมให้มีการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) เพื่อลดต้นทุนการผลิต

ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวมในกรณีของการขาดแคลนนํ้านั้น นอกจากมีผลจากระบบการกระจายน้ำขาดประสิทธิภาพและความเพียงพอดังกล่าวข้างต้นแล้ว การทับถมของตะกอนดินในแหล่งน้ำจนตื้นเขิน การที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมการใช้น้ำเพิ่มขึ้น การทำการเกษตรก็เพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึง

มีข้อเสนอของหมู่บ้านทั้ง 9 หมู่บ้าน ในตำบลนาชุมเห็ดที่เร่งด่วน คือ “การจัดหาน้ำ” โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาเรื่องขาดแคลนน้ำ จะสรุปได้ว่ามี 4 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงสระเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ ลำเหมือง (2) สร้างฝายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ขุดเจาะบ่อบาดาล (4) ก่อสร้างระบบส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 4 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า “สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งปัญหาการขาดแคลนน้ำได้ แต่ต้องมีความร่วมมือจากหลายๆ หน่วยงาน” และการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำจะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กันทั้งปัญหาการใช้ที่ดิน โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ” ดังรายละเอียดในรูปที่ 7-1

รูปที่ 7-1 ระบบการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

7.6 ระยะเวลาดำเนินการ

7.6.1 ไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2567 (ต.ค.-ธ.ค. 2566) กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ คือ

- 1) สำรวจเพื่อออกแบบระบบพัฒนาที่ดินและน้ำทั้งตำบล

7.6.2 การก่อสร้างในไตรมาสที่ 2-4 ของปีงบประมาณ 2567

- 1) งานเร่งด่วน คือ การแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อภาคเกษตร โดยเป็นเฉพาะในส่วนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเท่านั้น งดเว้นเพื่อการอุปโภค บริโภคเพราะเป็นภารกิจนอกความรับผิดชอบ (เฉพาะยุทธศาสตร์ ความมั่นคงน้ำภาคการผลิตทางการเกษตร และอุตสาหกรรม) และเข้าช้อนกับหน่วยงานอื่น ซึ่งบางโครงการ ต้องซ่อมบำรุงงานเดิมนอกหน่วย จึงไม่สามารถดำเนินงานได้แม้อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์เดียวกัน งานก่อสร้างตามงบประมาณ

- 2) งานก่อสร้างตามงบประมาณ ดำเนินการจัดทำโครงการตามผลการสำรวจและออกแบบ

7.6.3 การพัฒนาที่ดินและน้ำทั้งระบบ

อีกทางเลือกหนึ่งในการเร่งรัดแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน และการขาดแคลนน้ำ รวมทั้งน้ำท่วม คือ การประกาศเขตพื้นที่ตำบลนาชุมเห็ด เป็นเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ ตามบทบัญญัติมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/ โครงการ	หน่วยนับ	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม				
1.1 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 1,297 ไร่	1. การบริหารจัดการน้ำ			
	1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	1	20,300
	2. การปรับปรุงคุณภาพดิน			
	2.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	20	7,000
	2.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	กก.	200	6,600
	2.3 การส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	40	600
	2.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	5	25,000
	2.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	แห่ง	1	329,000
	2.6 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	ตัน	30	51,000
	2.7 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	25	375
3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน				
3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	100,000	120,000	
1.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 20,808 ไร่	1. การบริหารจัดการน้ำ			
	1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	2	40,600
	2. การปรับปรุงคุณภาพดิน			
	2.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	50	17,500
	2.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	5	165,000
	2.3 การส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	500	7,500
	2.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	5	25,000
	2.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	แห่ง	1	329,000
	2.6 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	ตัน	40	68,000
	2.7 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	50	750

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน			
3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	200,000	240,000
3.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน	ไร่	20	60,000
3.3 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	ไร่	10	17,000

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/ โครงการ	หน่วยนับ	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม				
1.3 เขตทำนา เนื้อที่ 324 ไร่	1. การบริหารจัดการน้ำ			
	1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	1	20,300
	2. การปรับปรุงคุณภาพดิน			
	2.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	50	17,500
	2.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	5	165,000
	2.3 การส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	100	1,500
	2.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	5	25,000
	2.6 โครงการรณรงค์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	ไร่	110	68,000
1.4 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 156 ไร่	1. การบริหารจัดการน้ำ			
	1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	2	40,600

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

ตารางที่ 7-2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยงานอื่น

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	
1.1 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 1,297 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช Zoning (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตรัง/ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตรัง)
1.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 20,808 ไร่	1. การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร) 2. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)
1.3 เขตทำนา เนื้อที่ 324 ไร่	1. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทำนาข้าวอินทรีย์ (ศูนย์วิจัยข้าวพัทลุง)
1.3 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 156 ไร่	1. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งตรัง) 2. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดสัตว์น้ำและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตรัง/ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตรัง)

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, 2565

ศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง, 2565

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งตรัง, 2565

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/ โครงการ/ กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ	
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571			
พื้นที่เกษตรกรรม																
เขตปลูกไม้ผล	1. การบริหารจัดการน้ำ															
	1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำใน ไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	1	1	1	1	1	5	20,300	20,300	20,300	20,300	20,300	101,500	พด.	
	2. การปรับปรุงคุณภาพดิน															
	2.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้สารอินทรีย์	ราย	20	20	20	20	20	100	7,000	7,000	7,000	7,000	7,000	35,000	พด.	
	2.2 การผลิต-จัดหาเมล็ด พันธุ์พืชปุ๋ยสด	กก.	200	100	100	100	100	600	6,600	3,300	3,300	3,300	3,300	19,800	พด.	
	2.3 การส่งเสริมการ ปรับปรุงคุณภาพดินด้วยพืชปุ๋ย สด	ไร่	20	20	20	20	20	100	300	300	300	300	300	1,500	พด.	
	2.4 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการ ใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	5	5	5	5	5	25	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	พด.	
	2.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ย อินทรีย์	แห่ง	1	1	1	1	1	5	329,000	329,000	329,000	329,000	329,000	1,645,000	พด.	
	2.6 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	ตัน	30	10	-	10	10	60	51,000	17,000	-	17,000	17,000	102,000	พด.	
	2.7 การส่งเสริมการ ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	25	10	10	10	10	65	375	150	150	150	150	975	พด.	
	3. การฟื้นฟูและป้องกัน การชะล้างพังทลายของดิน															
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	100,000	50,000	100,000	50,000	50,000	350,000	120,000	60,000	120,000	60,000	60,000	420,000	พด.	

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/ โครงการ/ กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ	
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571			
เขตปลูกไม้ยืนต้น	1. การบริหารจัดการน้ำ															
	1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำ ในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	2	2	2	2	2	10	40,600	40,600	40,600	40,600	40,600	203,000	พด.	
	2. การปรับปรุงคุณภาพดิน															
	2.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้สารอินทรีย์	ราย	50	50	50	50	50	250	17,500	17,500	17,500	17,500	17,500	87,500	พด.	
	2.2 การผลิต-จัดหาเมล็ด พันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	5	5	5	5	5	25	165,000	165,000	165,000	165,000	165,000	825,000	พด.	
	2.3 การส่งเสริมการ ปรับปรุงคุณภาพดินด้วยพืช ปุ๋ยสด	ไร่	500	500	500	500	500	2,500	7,500	7,500	7,500	7,500	7,500	37,500	พด.	
	2.4 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลด การใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	5	5	5	5	5	25	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	พด.	
	2.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ย อินทรีย์	แห่ง	1	1	1	1	1	5	329,000	329,000	329,000	329,000	329,000	1,645,000	พด.	
	2.6 การจัดหาปุ๋ยคอกปุ๋ยหมัก	ตัน	40	20	10	20	10	100	68,000	34,000	17,000	34,000	17,000	170,000	พด.	
	2.7 การส่งเสริมการ ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	50	50	50	50	50	250	750	750	750	750	750	3,750	พด.	
3. การฟื้นฟูและป้องกัน การชะล้างพังทลายของดิน																
3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	200,000	100,000	50,000	50,000	50,000	450,000	240,000	120,000	60,000	60,000	60,000	540,000	พด.		

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

3.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน	ไร่	20	20	20	20	20	100	60,000	60,000	60,000	60,000	60,000	300,000	พด.
3.3 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	ไร่	10	10	10	10	10	50	17,000	17,000	17,000	17,000	17,000	85,000	พด.

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม	หน่วยงานรับผิดชอบ
			นับ	2567	2568	2569	2570		2571	2567	2568	2569	2570		
เขตทำนา	1. การบริหารจัดการน้ำ														
	1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	1	1	1	1	1	5	20,300	20,300	20,300	20,300	20,300	101,500	พด.
	2. การปรับปรุงคุณภาพดิน														
	2.1 การส่งเสริมการผลิตและใช้สารอินทรีย์	ราย	50	50	50	50	50	250	17,500	17,500	17,500	17,500	17,500	87,500	พด.
	2.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	5	5	5	5	5	25	165,000	165,000	165,000	165,000	165,000	825,000	พด.
	2.3 การส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	100	100	100	100	00	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500	พด.
	2.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	5	5	5	5	5	25	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	พด.
	2.5 โครงการรณรงค์ไถกลบตอซัง	ไร่	110	-	-	-	-	110	88,000	-	-	-	-	-	พด.
เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	1. การบริหารจัดการน้ำ														
	1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	2	2	2	2	2	10	40,600	40,600	40,600	40,600	40,600	203,000	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นงบประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 1

- คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา. 2551. **ปทานุกรมปฐพีวิทยา**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- FAO. 1974. **A Land Capability Appraisal Indonesia: Interim Report**. (AGL/INS), Rome. 1993. **Guidelines for Land Use Planning**. Rome.
- ADB. 2012. **The State of Pacific Towns and Cities: Urbanization in ADB's Pacific Developing Member Countries**. Mandaluyong City, Philippines.
- NRC. 1975. **Land Use Planning**. The National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, Washington, D.C.
- Vink, A.P.A. 1975. **Land Use in Advancing Agriculture**. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.

บทที่ 2

- กรมพัฒนาชุมชน. 2564. **ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน (กขช. 2ค) ปี 2562**. กระทรวงมหาดไทย. แหล่งที่มา: <http://ebmn.cdd.go.th>, 1 สิงหาคม 2564
- กรมพัฒนาชุมชน. 2564. **ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2562**. กระทรวงมหาดไทย. แหล่งที่มา: <http://ebmn.cdd.go.th>, 1 สิงหาคม 2564
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2561. **สถิติภูมิอากาศ พ.ศ. 2561 (ไฟล์ข้อมูล)**. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร. เอกสารจากเครื่องคอมพิวเตอร์.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2561. **ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดตรัง**. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 3

- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. **ข้อมูลทรัพยากรดิน**. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 5

- ศันสนีย์ อรัญวาสี และคำรณ ไทรพิท. 2562. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลและระดับจังหวัด**.

บทที่ 6

- กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง 1 กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกลาง. 2561. **แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง 1 พ.ศ. 2561-2565**. ไฟล์ข้อมูล.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550. **การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง**. ไฟล์ข้อมูล.
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดตรัง. 2562. **ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์จังหวัดตรัง พ.ศ. 2562**. ไฟล์ข้อมูล.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2559. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564). ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2560. ร่างนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579). ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2562. แผนพัฒนาภาคใต้. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2562. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562. ไฟล์ข้อมูล.

คณะผู้จัดทำ

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12

นายสุชล แก้วเกาะสะบ้า	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12	ที่ปรึกษา
นายสนธยา หวานชื่น	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินตรัง	ที่ปรึกษา
นายพรพรหม พรหมเดชะ	ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน	
นายพิศุทธิ์ มิกาศ	ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน	
นายสุชน คชาทอง	กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน	
นางสาวสุรีย์พร นวลศรี	กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน	
นางจิราพร พรมราช	กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน	
นายธานินทร์ ตั้งใจ	กลุ่มสำรวจเพื่อทำแผนที่	
นายวิโรจน์ ปิ่นพรม	กลุ่มวิเคราะห์ดิน	
นางสาวสุดารัตน์ แซ่ท้าม	สถานีพัฒนาที่ดินตรัง	
นางสาวนภา มาลัยสนั่น	สถานีพัฒนาที่ดินตรัง	
นางสาวอุรารวรรณ ทักถาม	สถานีพัฒนาที่ดินตรัง	